

УДК 342.922:349

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.4.46>**П. В. Діхтієвський**

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративного права та процесу
Навчально-науковий інститут права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Н. Ю. Задирака

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного права та процесу
Навчально-науковий інститут права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ЗАБУТТЯ СУБ'ЄКТА ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

У статті досліджено особливості правового регулювання відносин захисту права на забуття суб'єкта персональних даних. Здійснено аналіз позицій окремих вітчизняних науковців щодо подолання проблеми. Підсумовано загальну доктринальну позицію щодо того, що право на забуття є відносно новою концепцією, викликаною розвитком науково-технічного прогресу, а наявні проблемні питання потребують подальшого дослідження та законодавчого регулювання. Зокрема, не зважаючи на надані законодавством можливості звернення до вищого органу влади чи суду зі скаргою про задоволення права на видалення персональних даних суб'єкта, практична реалізація цього права є проблемною. У результаті аналізу міжнародних документів другої половини ХХ століття встановлено, що право на таємницю приватного життя включає в себе право бути забутим, згідно з яким особа має право вимагати видалення особистих даних із загального доступу, пошукових систем, якщо посилання на наявну інформацію можуть завдати шкоди такій особі. Здійснено загальний аналіз Регламенту ЄС 2016/679 «Про захист фізичних осіб стосовно обробки персональних даних та про вільне переміщення таких даних» та детально досліджено визначені у ст. 17 конкретні підстави, за яких суб'єкт персональних даних має право на стирання контролером інформації щодо нього. Визначено дискусійним питання обсягу і меж принципу правомірності, який можливо розуміти у вузькому та широкому значенні у царині протидії порушенню права на захист персональних даних. Здійснено аналіз основних категорій права на забуття у Законі України «Про захист персональних даних». Встановлено, що п. 3 ст. 15 принцип правомірності порушення права на захист персональних даних, застосовано у широкому значенні, включаючи будь-які неправомірні дії щодо збору таких даних. Узагальнено, що право на забуття суб'єкта персональних даних в Україні хоч і закріплено на законодавчому рівні, проте доцільним є здійснення подальшого його узгодження із вимогами Регламенту ЄС 2016/679 щодо формування чіткого механізму повного знищення контролером персональних даних суб'єкта без надмірної затримки при одночасному встановленні легітимних випадків відмови видалення персональних даних.

Ключові слова: законодавство, інформаційно-телекомунікаційні відносини, персональні дані, правовий механізм, права людини, право на забуття, регламент ЄС, світова електронна мережа, суб'єкт забуття.

Постановка проблеми. Життя більшості людей тісно пов'язане зі світовою електронною мережею. В цій електронній мережі розміщена велика кількість інформації, яку важко досягнути, систематизувати, а особливо – припинити існування (здійснити видалення) такої інформації.

Наразі стає актуальним забезпечення реалізації одного із найважливіших елементів права на захист особистих даних – право бути забутим. Суть такого права, на нашу думку, полягає у здатності особи вимагати видалення або знищення інформації, яка знаходиться у світовій

електронній мережі та стосується такої особи. За таких умов, реалізація права на забуття у межах сучасного насиченого інформаційного простору є особливо актуальною, а також вимагає правового вирішення з тих причин, що функціонування світової мережі не обмежується державним кордоном певної країни, а заходи, що вживаються на національному рівні, не завжди є ефективними.

Незважаючи на те, що право на забуття існує в національних правових системах багатьох країн світу, включаючи країни-члени Європейського Союзу (надалі – ЄС) та Україну, однак доцільним є розроблення та встановлення на міждержавному рівні більш уніфікованих та дієвих гарантій дотримання права на забуття кожного суб'єкта персональних даних та, відповідно, механізмів їх реалізації в окремих країнах.

Аналіз основних досліджень і публікацій.

Варто зауважити, що дослідженню загальних теоретико-правових питань реалізації права на забуття, а також реалізації даного права в системі захисту персональних даних, присвячено ряд праць таких вітчизняних та зарубіжних науковців як Г. Андрощук, А. Бойко, В. Буга, С. Булавіна, О. Волох, С. Векслер, А. Гаудамуз, С. Ільченко, А. Копейченко, І. Припхан, Ю. Разметаєва, В. Секхолмі, П. Сухорольський, М. Тарнавська, І. Федоришина, Р. Феллнер, Е. Франтзу та інших.

Незважаючи на те, що важливі аспекти права на забуття в системі захисту персональних даних відображені в працях зазначених вище учених, постійний розвиток інформаційно-телекомунікаційних відносин та оновлення нормативно-правової бази їх регулювання, спонукають до дискусії та більш глибокого дослідження нормативно-правової бази реалізації права на забуття в системі захисту персональних даних на сучасному етапі розвитку.

Метою даного дослідження є деталізація окремих аспектів сучасного правового регулювання відносин захисту права суб'єкта на забуття на підставі чинної міжнародної та вітчизняної нормативно-правової бази, доктринальних тлумачень вітчизняних та зарубіжних науковців, а також формулювання авторського бачення шляхів подальшого удосконалення зазначеного типу відносин в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. В умовах сучасного міждержавного співробітництва, Україна на законодавчому рівні створює умови щодо забезпечення дотримання принципів захисту права на обробку, видалення персональ-

них даних, встановлених міжнародним правом, а також пропонує власні заходи щодо запобігання та протидії подібним або новим можливим правопорушенням у сфері використання інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Для досягнення мети даного дослідження щодо розкриття сутності питання правового регулювання відносин захисту права на забуття суб'єкта персональних даних на початку дослідження доцільно звернутися до короткого аналізу окремих наукових позицій вітчизняної доктрини тлумачення права на захист персональних даних та охарактеризувати визначені науковцями проблеми та запропоновані шляхи їх подолання у зазначеній царині суспільно-інформаційних правовідносин.

Аналізуючи механізм реалізації права на забуття та проблемні питання, які виникають під час такої реалізації, Славко А.С. та Репін Д.А. зазначають, що стрімкий розвиток інформаційних мереж та наявність великої кількості користувачів призвів до того, що частина оприлюдненої інформації не відповідає дійсності, є застарілою, а ще частина – прямо порушує право особи на повагу до її приватного життя. Крім того, існування наразі великої кількості пошукових систем можуть містити потенційно небажану інформацію про особу, а для видалення такої інформації потрібно звернутися до адміністраторів кожної системи, що потребує значних затрат часу і ресурсів. Науковці узагальнюють, що право на забуття є відносно новою концепцією, викликаною науково-технічним прогресом, і виклики, які виникають у цій сфері, потребують подальшого дослідження та законодавчого регулювання [1, с. 523].

Буга В.В. та Турбін Д. О. відносять визначення права на забуття в системі захисту персональних даних до категорії інформаційного права, мотивуючи таку позицію тим, що власником особистої приватної інформації насамперед є сама особа, яка має право подати до оператора пошукової системи мережі Інтернет заяву або до вищого органу влади чи суду скаргу / позов про видалення або зміну посилань на певні інтернет-сторінки, які містяться в списку результатів пошуку, що з'являється після введення імені такої особи до пошукового рядка [2, с. 148].

Токарева В. О. здійснює порівняння таких цифрових прав людини як право на видалення (право на забуття) та право на виправлення неточних персональних даних, зібраних у електронних базах даних. Крім того, автор

звертає увагу на право почати все з чистого (цифрового) листа, що дозволить особам розпочати абсолютно нову (цифрову) ідентичність. Науковець наголошує, що застосування права на видалення або забуття, передбачає виключення, які покликані забезпечити баланс публічних та приватних інтересів та повною мірою не забезпечують реалізацію права бути забутим у разі вчинення особою суспільно небезпечного діяння [3, с. 44].

Як зазначає О.М. Калітенко, висунення різних позицій в процесі наукової дискусії щодо законодавчого закріплення процедури видалення персональних даних обумовлено тим, що право бути забутим знаходиться на межі таких двох особистих немайнових прав: 1) право на інформацію, яке проявляється у безперешкодному доступі до неї та право на вираження власної думки; 2) право фізичної особи на приватність, недоторканість та повагу до свого приватного та сімейного життя та захист персональних даних [4, с. 85].

За визначення Разметаєвої Ю.С., право бути забутим не має сталого визначення. Воно розглядається як: 1) таке, що відображає вимоги особи вилучити певні дані про себе, щоб треті особи не могли більше відслідковувати їх; 2) право на мовчання про минулі події в житті, які більше не відбуваються; 3) можливість для приватних осіб прибирати особисту інформацію (тексти, відео або фотографії) з певних інтернет-ресурсів, щоб вона не була знайдена пошуковими системами тощо. Наголошено, що «навіть за відсутності конкретного визначення, що встановлюється відповідними правовими нормами як на національному, так і на наднаціональному рівні, право бути забутим згадується як право особи на те, щоб її персональні дані більше не оброблялися, як тільки відповідних цілей було досягнуто» [5, с. 226].

Посикалюк О.І. право бути забутим визначає як спосіб захисту особистих немайнових прав особи, спрямований на гарантування таємниці минулого й життєвого спокою того, хто вирішив не присвячувати себе публічним справам [6, с. 199].

Соколова М.В. виділяє умови та особливості застосування права бути забутим у мережі, поміж яких: 1) неадекватність, недоречність, неактуальність даних; 2) дані самі по собі не видаляються з мережі, припиняється тільки їхнє індексування пошуковими системами; 3) значна свобода розсуду й необхідність юридичної оцінки в кожному конкретному випадку [7].

Аналіз наукових позицій дає підстави зробити узагальнення про наявність у науковій доктрині детального дослідження окремих елементів застосування правового механізму видалення персональних даних. Не зважаючи на надані законодавством можливості звернення до вищого органу влади чи суду зі скаргою про задоволення права на видалення персональних даних суб'єкта, практична реалізація цього права залишається проблематичною, оскільки з більшості існуючих інформаційних баз видалення даних є ускладненим по ряду різних причин. Наприклад, вже зібрані персональні дані можуть не відстежуватись, що ускладнює їх видалення в усіх вторинних контролерів і їх процесорів, неможливість перевірення остаточності та повноти видалення даних тощо.

Вперше на міжнародному глобальному рівні право особи на захист від втручання інших осіб у її приватне життя, зокрема з боку держави, було закріплено у ст. 12 («Повага до приватного та сімейного життя») Загальної декларації прав людини Організації Об'єднаних Націй 1948 р. [8]. Дана Декларація закріпила принципи побудови правових інструментів нормативного регулювання та захисту прав людини. Пізніше зазначене право було закріплено й у статті 8 Європейської конвенції з прав людини від 04.11.1950 р. [9].

Аналіз міжнародних нормативно-правових актів дає підстави узагальнити те, що у міжнародних правовідносинах право на таємницю приватного життя включає в себе право бути забутим. Тобто, особа має право вимагати видалення особистих даних із загального доступу, пошукових систем, якщо посилання на наявну інформацію можуть завдати шкоди такій особі. До видів такої інформації доцільно віднести застарілі, неповні чи половинчасті, неточні, неправдиві, надлишкові дані, правові підстави для зберігання яких стали не актуальними з огляду на часовий чи інший розвиток суспільно-політичних, економічних тощо подій.

Наприкінці ХХ століття категорія права на забуття знайшла своє конкретне закріплення у міжнародному термінологічно-смысловому контексті категорії права на захист персональних даних. Конвенція «Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних» 1981 р., що передбачає для кожного «право вимагати виправлення або знищення даних про нього, якщо в процесі обробки такої інформації було порушено норми міжнародного та вітчизняного законодавства» [10].

Подальший розвиток міжнародного нормативно-правового регулювання відносин захисту персональних даних здійснювався наступним чином. У 1995 р. була прийнята Директива 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних» [11]. Даний документ не містив визначення поняття та механізму здійснення забуття суб'єкта персональних даних.

У 2010 р. розпочалась робота Європейської комісії над розробкою регламенту ЄС із захисту персональних даних. У 2012 р. було опубліковано проект Регламенту ЄС 2016/679 «Про захист фізичних осіб стосовно обробки персональних даних та про вільне переміщення таких даних» (надалі – Регламент ЄС 2016/679). У кінцевому результаті Регламент ЄС 2016/679 було прийнято 14.04.2016 р. Набрав він чинності 24.05.2016 р. Після дворічного перехідного періоду Регламент ЄС 2016/679 почав застосовуватися з 25.05.2018 р. Цей міжнародний нормативно-правовий акт має окрему статтю (Право на стирання («право бути забутим»)), що присвячена праву суб'єктів даних на забуття та право вимагати видалення даних [12].

Досліджуючи положення Регламенту ЄС 2016/679 зарубіжні науковці, зокрема Блекмер В.С., зазначає, що оскільки цей нормативно-правовий акт є регламентом, а не директивою, то він не вимагає від національних урядів прийняття законів, які уможливають його дію, і є безпосередньо зобов'язальним і застосовним [13]. Тервангне С. характеризує категорію «право на стирання» або «право бути забутим» як «право суб'єкта ретроактивно вилучати свої дані, які обробляються» [14].

Аналіз ст. 17 Регламенту ЄС 2016/679 дає нам можливість розуміти умови реалізації права на забуття персональних даних в тому сенсі, що суб'єкт таких даних має право на стирання контролером персональних даних щодо нього у випадку існування конкретних підстав.

Доцільно розпочати аналіз з тієї підстави, коли видалення даних можливе у випадку втрати необхідності обробляти зазначені персональні дані для цілей обробки. Така підстава тотожна основним принципам обмеженості ціллю, мінімізації даних та зменшення періоду зберігання. Тобто, на нашу думку, в межах цієї підстави положеннями Регламенту ЄС 2016/679 ще раз акцентується увага на необхідності позбуватися даних, коли вони вже не є актуальними для досягнення визначених цілей обробки.

Ще однією підставою для забуття суб'єкта персональних даних є відкликання ним своєї згоди на обробку. Адже, в межах принципу правомірності, надання суб'єктом згоди є підставою для обробки його персональних даних. Проте Регламент ЄС 2016/679 також визначає можливість безпележно відкликати зазначену згоду. Слід зазначити, що процес відкликання згоди не повинен протирічити принципу прозорості. Тобто, такий процес повинен бути доступним, чітким, зрозумілим. Продовження обробки персональних даних при відкликанні може здійснюватися лише у тому випадку, якщо суб'єкт отримав якусь іншу підставу для правомірної обробки, або його нова ціль обробки сумісна із початковою ціллю.

Також персональні дані про особу повинні бути видалені контролером у тому випадку, коли така особа заперечує проти здійснення обробки. Подібне заперечення має здійснюватися відповідно до положень ст. 21 Регламенту ЄС 2016/679, в якій зазначено, що «суб'єкт даних може в будь-який час заперечувати проти обробки, що ґрунтується на таких двох підставах правомірності: 1) необхідність виконання завдання в інтересах суспільства або здійснення офіційних повноважень контролера; 2) необхідність для цілей законних інтересів контролера або третьої сторони» [12]. Тобто, якщо особа заперечує проти обробки його персональних даних та відсутні більш вагомі підстави для здійснення подальшої обробки, то правомірним є реалізація права такого суб'єкту бути забутим.

Регламент ЄС 2016/679 містить ще кілька окремих випадків, коли суб'єкт даних має право на забуття: 1) застосовується автоматично без оцінки наявності вагомих підстав для подальшої обробки у випадку, коли дані обробляються для чітких маркетингових цілей (ч. 2 ст. 21); 2) для забезпечення дій контролера відповідності нормативно-правовим актам ЄС або держав-членів; 3) суб'єктом персональних даних, які були зібрані для пропозиції послуг інформаційного суспільства, є дитина [12].

Проводячи аналіз міжнародного правового регулювання відносин захисту персональних даних слід зазначити, що захист фізичних осіб під час опрацювання персональних даних є фундаментальним правом ЄС. Проте, аналіз Регламенту ЄС 2016/679 дає нам підстави висловити наступні припущення. Однією з підстав для реалізації права на стирання даних є неправомірність обробки даних. У даному

випадку мається на увазі порушення правомірності як основоположного принципу. Проте, виникає питання розуміння та застосування обсягу і меж принципу правомірності. На нашу думку, залишається нез'ясованим факт про те, чи доцільно розуміти зазначений принцип у вузькому значенні – в межах наявності відповідних підстав правомірності. Чи, з іншого боку, можливо більш широко тлумачити дотримання принципу правомірності порушення права на захист персональних даних, відносячи будь-які неправомірні дії щодо обробки, використання тощо зазначених даних.

Оскільки нами вбачається те, що порушене вище питання є відкритим та може зашкодити юридичній визначеності (реалізації положень щодо права на забуття), яку слід розуміти як «чіткість та зрозумілість у викладенні норм актів права, у наслідок чого кожна особа має впевненість у розумній стабільності норм права, передбаченості ситуацій та інших юридичних наслідків застосування таких норм» [15]. З метою формування більш обґрунтованих пропозицій щодо загальної проблематики правового регулювання відносин із захисту персональних даних, звернемося до аналізу основних категорій права на забуття у вітчизняному законодавстві.

Національна нормативно-правова система у царині правовідносин із захисту персональних даних розширює та деталізує норми прямої дії Конституції України про те, що «не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди» (ст. 32), «кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію» (ст. 34) [16] тощо, а також положення спеціального Закону України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 р. № 2297-VI. Зазначений Закон безпосередньо спрямований на захист основоположних прав і свобод людини та громадянина, зокрема права на невтручання в особисте життя, у зв'язку з обробкою персональних даних, та поширюється на діяльність з обробки персональних даних, яка здійснюється повністю або частково із застосуванням автоматизованих засобів, а також на обробку персональних даних, що містяться у картотеці чи призначені до внесення до картотеки, із застосуванням неавтоматизованих засобів (ст. 1) [17].

У п. 2 ст.15 (Видалення або знищення персональних даних) Закону України «Про захист персональних даних» визначено, що персональні дані видаляються або знищуються

в порядку, встановленому відповідно до вимог закону та підлягають видаленню або знищенню у разі: 1) закінчення строку зберігання даних, визначеного згодою суб'єкта персональних даних на обробку цих даних або законом; 2) припинення правовідносин між суб'єктом персональних даних та володільцем чи розпорядником, якщо інше не передбачено законом; 3) видання відповідного припису Уповноваженого або визначених ним посадових осіб секретаріату Уповноваженого; 4) набрання законної сили рішенням суду щодо видалення або знищення персональних даних [17].

На нашу думку, у п.2 ст. 15 Закону України «Про захист персональних даних» принцип правомірності застосовано у вузькому значенні, тобто в межах наявності відповідних підстав правомірності. П. 3 ст. 15 цього Закону де зазначено, що «персональні дані, зібрані з порушенням вимог цього Закону, підлягають видаленню або знищенню у встановленому законодавством порядку» [17], сформульовано шляхом більш широкого тлумачення дотримання принципу правомірності порушення права на захист персональних даних, відносячи будь-які неправомірні дії щодо збору таких даних.

В цілому право на забуття щодо персональних даних особи в Україні хоч і закріплено у ст. 15 Закону України «Про захист персональних даних», проте доцільним є здійснення подальшого узгодження національного законодавства про захист персональних даних із вимогами Регламенту ЄС 2016/679 щодо порядку його реалізації як чіткого механізму повного знищення контролером його персональних даних без надмірної затримки. Доцільним також є встановлення легітимних випадків відмови видалення персональних даних, зокрема, якщо обробка таких даних необхідна для реалізації права на свободу вираження поглядів та інформації.

Висновки і пропозиції. Право бути забутих як теоретико-правова категорія відображає можливість особи вилучити дані про себе, щоб треті особи не могли відслідковувати їх. Цей спосіб захисту особистих прав, спрямований на захист таємниці минулого та теперішнього життя особи. Сфера реалізації такого права обмежується інформацією, що належить до приватного життя та персональних даних особи, і не може бути кваліфікована як суспільно корисна інформація.

У міжнародному контексті право на забуття закріплено в ст. 17 Регламенту ЄС 2016/679 та є проявом декількох основоположних принципів. Зокрема, принцип обмеження зберігання

інформації містить вимогу не зберігати персональні дані, коли вже немає необхідності. Практична реалізація цього права залишається проблематичною у складних відносинах функціонування світового інформаційно-комунікаційного (Інтернет) простору. Видалення зібраних персональних даних до прийняття Регламенту ЄС 2016/679 було ускладненим щодо їх забуття усіма вторинними контролерами, а також залишалися перепони щодо перевірки остаточності та повноти видалення даних тощо.

Норми Закону України «Про захист персональних даних» в загальному відповідають міжнародним критеріям захисту прав особи. Проте даний Закон не пропонує чіткого механізму практичної реалізації права на забуття персональних даних. Такий механізм не сформований і на рівні підзаконних нормативно-правових актів. Доцільним, на нашу думку, є запровадження норм прямої дії в підзаконних нормативно-правових актах щодо захисту персональних даних, а також створення принципово нових інструментів захисту особи від розміщення даних або матеріалів про неї та способів видалення такої інформації через запровадження механізму адміністративно-правової відповідальності за неопрацювання та невиконання володільцями чи розпорядниками персональних даних запитів на видалення персональних даних.

Список використаної літератури:

1. Славко А.С., Рєпін Д.А. Механізм реалізації та захисту права на забуття. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. №8. С. 522–525.
2. Буга В.В., Турбін Д. О. Право на забуття в системі захисту персональних даних. *Правовий часопис Донбасу*. 2020. № 1 (70) С. 146–153.
3. Токарева В. О. Окремі питання реалізації права на видалення. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* 2022. № 4. С. 42–47.
4. Калітенко О. М. Право на забуття: здобуток європейський чи глобальний? Римське приватне право: здобутки європейські та глобальні: матеріали міжнар. колокви. (м. Одеса, 27 жовт. 2018 р.) / За заг. ред. д.ю.н., проф. Є. О. Харитонова. Одеса: Фенікс, 2018. С. 84–86.
5. Разметаєва Ю. С. Залиште мене у спокої або право бути забутим. *Права людини: філософські, теоретико-юридичні та політологічні виміри* : статті учасників 1 Міжнародного круглого Правовий часопис Донбасу № 1 (70) 2020 52 столу (м. Львів, 28–29 жовтня 2016 року). Львів : видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2017. С. 221–234.
6. Посикалюк О. О. Межі захисту особистих немайнових прав публічних осіб: порівняльно-правове дослідження. *Приватне право і підприємництво*. 2014. Вип. 13. С. 197–200. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppip_2014_13_61.
7. Соколова М. Право бути забутим: Іспанія проти Google. URL: <https://www.lawtrend.org/information-access/blog-information-access/pravo-byt-zabytym-evropejskijisud-demonstriruet-nekompetentnost>.
8. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
9. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
10. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних. 1981. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_326.
11. Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних: Директива 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_242#Text.
12. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних і про скасування Директиви 95/46/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_008-16#Text.
13. Blackmer W.S. GDPR: Getting Ready for the New EU General Data Protection Regulation. Information Law Group. 2018. URL: <https://www.infolawgroup.com/insights/2016/05/articles/gdpr/gdpr-getting-ready-for-the-new-eu-general-data-protection-regulation>.
14. Terwangne C. Internet Privacy and the Right to Be Forgotten/Right to Oblivion. Monograph «VII International Conference on Internet, Law & Politics. Net Neutrality and other challenges for the future of the Internet». Universitat Oberta de Catalunya. Edition 2. 2020. URL: <http://www.crid.be/pdf/public/7064.pdf>.
15. Верховенство права. Конституційний Суд України. Офіційний вебсайт. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/34-verhovenstvo-prava>.
16. Конституція України: Основний Закон від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>.
17. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.

Dikhtiiivskyi P. V., Zadyraka N. Yu. Exercise of the right to be forgiven subject of personal data

The article examines the peculiarities of the legal regulation of relations protecting the right to oblivion of the subject of personal data. An analysis of the positions of individual domestic scientists on overcoming the problem was carried out. The general doctrinal position regarding the fact that the right to be forgotten is a relatively new concept caused by the development of scientific and technological progress, and the existing problematic issues require further research and legislative regulation, is summarized. In particular, regardless of the possibility provided by legislation to appeal to a higher authority or court with a complaint about the satisfaction of the subject's right to delete personal data, the practical implementation of this right is problematic. As a result of the analysis of international documents of the second half of the 20th century, it was established that the right to privacy includes the right to be forgotten, according to which a person has the right to request the removal of personal data from public access, search engines, if links to available information can harm such person. A general analysis of EU Regulation 2016/679 «On the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data» was carried out, and the provisions defined in Art. 17 specific grounds for which the subject of personal data has the right to erasure of information about him by the controller. The question of the scope and limits of the principle of legality, which can be understood in a narrow and broad sense in the field of counteracting the violation of the right to personal data protection, is determined to be debatable. An analysis of the main categories of the right to be forgotten in the Law of Ukraine «On the Protection of Personal Data» was carried out. It was established that clause 3 of Art. 15 principle of legality of violation of the right to protection of personal data, applied in a broad sense, including any illegal actions related to the collection of such data. It is summarized that the right to forget the subject's personal data in Ukraine is enshrined in the legislation, but it is advisable to further harmonize it with the requirements of EU Regulation 2016/679 regarding the formation of a clear mechanism for the complete destruction of the subject's personal data by the controller without excessive delay while at the same time establishment of legitimate cases of refusal to delete personal data.

Key words: *legislation, information and telecommunication relations, personal data, legal mechanism, human rights, right to be forgotten, EU regulation, global electronic network, subject of forgetting.*